

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ รูป

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากรพระภิกษุสงฆ์ที่อยู่วัด ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีพระสงฆ์จำนวน ๑,๔๑๕ รูป^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Simple Random Sampling) มาจากพระสงฆ์ที่อยู่วัดในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐๒ รูป^๒

^๑พระมหาบุญทอง ภูมิตเมธี, ข้อมูลจากสำนักงานเลขานุการเจ้าคณะ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์, ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖.

^๒Robert V. Krejcie and Eanple W. Morgan 1970. Vol. 38 (December, 1960), p. 99.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้
แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิทางการศึกษา สามัญ วุฒิทางการศึกษานักธรรม ตำแหน่ง ให้เลือกตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๔ ด้าน ๑. ด้านกายภavana ๒. ด้านศีลภavana ๓. ด้านจิตตภavana ๔. ด้านปัญญาภavana มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนนดังนี้

๕	หมายความว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔	หมายความว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
๓	หมายความว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒	หมายความว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
๑	หมายความว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๔ ข้อ

๓.๓.๒ การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาคุณภาพแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. หาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ทำการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาจำนวน ๕ ท่าน ได้แก่

๑) ผศ. ดร. โกนิฐ์ ศรีทอง ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม และรองคณบดีฝ่ายบริหารภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) รศ. นงลักษณ์ วัฒนสิงห์ อาจารย์พิเศษหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคมสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) อาจารย์ ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี อาจารย์พิเศษหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) อาจารย์ ดร. เดชา กัปโก อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) อาจารย์ ผดุง วรรณทอง รักษาการหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence : IOC) ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๘ ทุกข้อ

๒. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจาก ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึง ตัวอย่างจำนวน ๓๐ รูป กับพระสงฆ์ที่อยู่ในเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร แล้วนำมาตรวจให้ คะแนนเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาช Cronbach โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๘๗๐

๓. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริงต่อไป

๔. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่าง

๕. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ รูปได้แก่

๑. พระโสภณปริยัตยาภรณ์ (ฉัตต์ สจจวโร) เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์
๒. ดร. พระธรรมโมลี (ทองอยู่ ญาณวิสุทโธ), ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์
๓. ดร. พระครูศรีสุนทรสรกิจ (เริงศักดิ์ เขมวีโร) เจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม
๔. ดร. พระมหาวิศิษฐ์ (กลีบม่วง ชีรวโร) เจ้าคณะอำเภอนมดงรัก
๕. พระมหาอุทพิชาญ โยธาสโน ผช. จร. วัดพรหมสุรินทร์
๖. ดร. พระครูสาธุกิจโกศล, เจ้าอาวาส วัดจำปา
๗. พระมหาสุรัตน์ อินทปณฺโญ เจ้าอาวาสวัดคัมเหณี (เทพสุรินทร์)

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๓.๔.๑ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการหลักสูตร พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อ

กราบเรียนเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ ขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวัดพื้นที่ ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๓.๔.๒ ขอความร่วมมือจากพระสงฆ์กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในวัดพื้นที่ ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามจำนวน ๓๐๒ ชุด แจกให้พระสงฆ์ที่อยู่ในวัดพื้นที่ ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๓.๔.๓ เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วจำนวน ๓๐๒ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ นำมา ตรวจสอบสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

๓.๔.๔ นำข้อมูลที่ได้มาไปวิเคราะห์ และประมวลผล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการประมวลผลข้อมูลโดย โปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงปริมาณ (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓. ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า F- test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๔. เกณฑ์การพิจารณาตัดสินค่าเฉลี่ย เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายถึง การพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ หมายถึง การพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙ หมายถึง การพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙ หมายถึง การพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙ หมายถึง การพัฒนาสังคมตามหลักภavana ๔ น้อยที่สุด^๓

^๓ บุญชม ศรีสะอาด, “การวิจัยเบื้องต้น”, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพฯ: สหวิทยาการ, ๒๕๕๕),

๕. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยเขียนในลักษณะความเรียงเป็นบริบท (Content Analysis Technique) จะสรุปแล้วเขียนเป็นความเรียง

๖. วิเคราะห์ทำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทและสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอ